

Jemielity, Witold

Biskup łomżyński Juliusz Paetz 1983-1986

Studia Teologiczne 14, 5-18

1996

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez **Muzeum Historii Polski** w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

KS. WITOLD JEMIELITY

BISKUP ŁOMŻYŃSKI JULIUSZ PAETZ 1983-1996

Ksiądz Biskup Juliusz Paetz urodził się 2 lutego 1935 r. w Poznaniu. Świecenię kapłańskie przyjął 28 czerwca 1959 r. Pracował jako wikariusz w Ostrowie Wielkopolskim. Następnie studiował teologię dogmatyczną na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim, kontynuował te studia w Rzymie, uzyskując stopień doktora teologii w zakresie eklezjologii patrystycznej. W 1967 r. został współpracownikiem sekretarza generalnego Synodu Biskupów kardynała Władysława Rubina. W 1976 r. papież Paweł VI mianował ks. J. Paetza prałatem Anty-kamery papieskiej. W ten sposób wszedł on do grona osób posługujących bezpośrednio osobie Papieża. Na tym stanowisku był przy Pawle VI, Janie Pawle I i Janie Pawle II, aż do grudnia 1982 r.

Dnia 20 grudnia 1982 r. Jan Paweł II mianował ks. J. Paetza Biskupem Łomżyńskim i 6 stycznia 1983 r. sam udzielił święceń biskupich. Nominat objął Diecezję 25 stycznia i odbył ingres do katedry 13 marca 1983 r. Dnia 11 kwietnia 1996 r. papież Jan Paweł II mianował bpa J. Paetza Arcybiskupem Poznańskim. Dnia 23 kwietnia objął w posiadanie nową diecezję a 27 kwietnia 1996 r. odbył uroczysty ingres do katedry w Poznaniu.

Diecezję Łomżyńską utworzył papież Pius XI bullą *Vixdum Poloniae Unitas* z 28 października 1925 r. Z końcem 1991 r. w diecezji było 630 tysięcy wiernych, 153 parafii i 7 samodzielnych ośrodków duszpasterskich. Papież Jan Paweł II bullą *Totus Tuus Poloniae Populus* z 25 marca 1992 r. przeniósł z diecezji łomżyńskiej do diecezji elckiej tereny Augustowszczyzny i Suwalszczyzny, razem 38 parafii i 2 samodzielne ośrodki duszpasterskie, około 167 tysięcy wiernych, 74 kapłanów diecezjalnych i 12 kapłanów zakonnych. Jednocześnie Ojciec Święty przyłączył z diecezji płockiej do diecezji łomżyńskiej 31 parafii, około 113 tysięcy wiernych, 57 kapłanów diecezjalnych i 1 kapłana zakonnego. Według stanu z 1 października 1995 r. obszar diecezji wynosił 11.500 km². Znajdowało się tutaj 603.250 mieszkańców, w tym 593.846 wiernych. W diecezji

było 19 dekanatów, 164 parafii, 504 księży diecezjalnych, z tych 342 pracowało na terenie diecezji, 29 studiowało, 63 to emeryci, rezydenci i będący na urlopie, 70 pracowało poza diecezją, tak w kraju, jak za granicą.

W tak zakreślonych granicach i stanie osobowym diecezji pracował Ksiądz Biskup. Do jego podstawowych obowiązków należało udzielanie święceń. Autor przedstawi nazwiska wszystkich młodych kapłanów za okres 13-lecia. Ksiądz Biskup udzielał się na wielorakich odcinkach życia diecezjalnego, zgodnie ze swoim powołaniem. Autor podkreśli jedynie kilka spełnianych zadań, ale charakterystycznych, mniej spotykanych za poprzednich Biskupów naszej diecezji, mianowicie: wysyłanie kleryków do seminariów zagranicznych, księży do pracy duszpasterskiej w innych krajach, na studia specjalistyczne oraz nadawanie godności kościelnych. Autor wspomni jedynie o administrowaniu diecezją, gdy poprzednie zagadnienia omówi dokładnie.

I. KSIĘŻA WYŚWIĘCENI PRZEZ BPA JULIUSZA PAETZA

- 28.V.1983: Czaplicki Stanisław, Hrynaszkiewicz Jarosław, Kaczyński Tadeusz, Kleczkowski Władysław-Leszek, Krzywak Mirosław, Mikucki Stanisław, Orłowski Mirosław-Jan, Płoński Jan-Paweł, Pruszyński Eugeniusz, Pruszyński Konstanty-Jan, Przygoda Stanisław, Siedlecki Tadeusz, Sochacki Eugeniusz-Krzysztof.
- 26.V.1984: Bronakowski Tadeusz, Denisiuk Mirosław-Marek, Dziekiewicz Stanisław, Figoń Janusz, Herman Tadeusz-Andrzej, Kłosek Kazimierz, Krzysztofik Wiesław-Antoni, Mierzejewski Antoni, Miklaszewski Marian, Napiórkowski Ryszard, Orzechowski Jan, Ostaszewski Andrzej, Pruszyński Jan, Samsel Jerzy, Sołtysik Tadeusz-Józef, Uradziński Stanisław, Wróblewski Krzysztof.
- 30.XII.1984: Wojciechowicz Waldemar.
1. VI.1985: Ceberek Stefan, Dylnicki Krzysztof, Gliński Daniel-Paweł, Godlewski Lech-Janusz, Kaczmarski Zbigniew-Józef, Kalinowski Wojciech, Kukowski Stanisław, Lach Jacek, Loro Antoni, Majewski Józef, Małż Czesław, Mańczuk Henryk, Milanowski Marek, Najda Bogdan, Stepnowski Janusz-Bogusław, Wróblewski Jan-Marek, Załuski Wojciech.
- 31.V.1986: Dembiński Jerzy-Zygmunt, Gudan Krzysztof, Jaczyński Ludwik, Jarząbek Andrzej-Kazimierz, Kotowski Janusz, Kowalewski Przemysław-Tadeusz, Krupiński Krzysztof-Zdzisław, Leniewski Tadeusz, Łapiński Edward, Malinowski Krzysztof, Malinowski Tadeusz, Nowacki Wojciech, Orna Zdzisław-Władysław, Ozorowski Mieczysław, Salwowski Andrzej, Siemion Stanisław, Sikora Jerzy, Stępień Marek-Jan, Śliwowski Stanisław, Żbikowski Stanisław.
- 27.XII.1986: Masłowski Tadeusz-Antoni, Suchocki Aleksander.
- 30.V.1987: Bączyk Witold-Tadeusz, Chilicki Andrzej-Kazimierz, Gudan Marek-Stanisław, Gutowski Wiesław, Heromiński Waldemar, Jurczykowski

Jan, Kamiński Lech-Stanisław, Kapusta Janusz, Karolewski Krzysztof, Krzywiński Waldemar-Jakub, Kukowski Jan-Zbigniew, Nieciecki Adam, Olszewski Jarosław-Bernard, Stefaniak Jarosław-Jacek, Żebrowski Ryszard, Żebrowski Zygfryd.

28.V.1988: Andryszewski Tadeusz-Bronisław, Bielski Tadeusz, Dylnicki Zdzisław-Izydora, Fidura Jerzy, Gawrychowski Artur-Adam, Godlewski Andrzej, Grodecki Sławomir-Jan, Klimaszewski Mirosław-Szymon, Krajewski Remigiusz, Kruszewski Jerzy-Ryszard, Kuczewski Zbigniew-Stanisław, Mikołajczyk Kazimierz, Myszkowski Jarosław, Ogrodnik Krzysztof, Poteraj Tadeusz-Piotr, Równy Andrzej, Sebnia Mirosław, Sobotka Paweł, Sokołowski Jarosław, Szajda Mirosław-Tadeusz, Wardaszka Sławomir-Grzegorz, Wądołowski Kazimierz, Zwierzyński Grzegorz.

27.XII.1988: Brzóska Jacek-Wojciech.

27.V.1989: Bagan Czesław-Józef, Chałko Jacek, Dąbrowski Henryk-Waldemar, Dembiński Marek, Drężek Dariusz-Sławomir, Dygan Czesław, Gacki Andrzej-Jerzy, Górski Wiesław, Kaczyński Tadeusz, Kisłowski Jan, Kowalewski Lech, Kulesza Tadeusz, Kulik Roland-Andrzej, Leniewski Jan-Adam, Napiórkowski Władysław, Osowski Andrzej, Pawłowski Ryszard, Podbielski Leszek, Polesiński Grzegorz-Stanisław, Sierżputowski Grzegorz, Strękowski Stanisław, Sutkowski Stanisław, Tyszka Janusz, Walendziuk Krzysztof-Wojciech, Wroński Stanisław, Zalewski Marek.

27.XII.1989: Sutkowski Robert.

26.V.1990: Biały Stanisław, Borawski Marek-Wiktor, Brodziak Waldemar, Bruszewski Krzysztof, Chojnowski Jarosław-Marek, Chorchel Krzysztof, Duba Marek, Jaworowski Zbigniew, Kotarski Andrzej, Krajewski Piotr, Krysztopa Jerzy, Makowski Jan, Pruszyński Radosław-Krzysztof, Schneider Jacek-Tomasz, Stefaniak Wojciech, Wnorowski Wiesław, Zaborowski Wiesław.

25.X.1990: Sawicki Antoni.

29.VI.1991: Budziński Leszek-Józef, Choiński Waldemar, Darmetko Wojciech-Maciej, Domiński Jan, Dworakowski Robert-Jerzy, Grodzki Zbigniew, Grunwald Marek, Kamiński Edmund, Kapelański Piotr, Karaś Roman-Andrzej, Karpiński Jerzy, Kazimierczuk Andrzej, Kochanowski Krzysztof-Jan, Krankowski Bogumił, Lipski Cezary, Łapiński Dariusz-Franciszek, Łosiewski Adam, Łupiński Józef-Stanisław, Maciejewski Robert-Paweł, Mańkowski Sławomir-Marian, Mroziewski Witold, Narewski Dariusz, Olfier Wiesław, Orłowski Andrzej, Orpik Dariusz-Florian, Paszczyk Sławomir, Rostkowski Bogdan, Rukat Leszek-Antoni, Sawicki Waldemar, Sieńkowski Jarosław, Skuza Zbigniew-Franciszek, Wasilczyk Sławomir, Wierzbicki Andrzej, Wołpiuk Kazimierz, Zakrzewski Dariusz.

30.V.1992: Bienkowski Franciszek, Dmochowski Andrzej, Domel Sylwester-Karol, Dziekoński Stanisław-Krzysztof, Golaszewski Jarosław, Korenkiewicz Mirosław, Łaguna Mariusz, Nagórski Dariusz, Niestępski Jerzy,

Ofman Bogusław, Ołów Stanisław, Rekuć Robert-Jerzy, Samsel Bogusław-Karol, Stypułkowski Andrzej-Stanisław, Sulewski Sławomir, Szczubelek Jan, Śniadach Grzegorz, Turecki Jacek, Wiśniewski Andrzej, Żdanuk Andrzej.

26.VIII.1992: Dobecki Szczepan, Ferenc Dariusz, Maciuszko Wiesław.

29.V.1993: Choromański Andrzej, Czartoszewski Jacek-Wojciech, Dołęgowski Marek, Filipowicz Adam, Idźkowski Robert, Kortowski Zygmunt, Kowalewski Andrzej, Pac Wiesław, Pękała Robert-Piotr, Piętka Zbigniew, Polakowski Andrzej, Święciński Andrzej, Wiśniewski Andrzej, Zieliński Sławomir.

28.V.1994: Białczak Wiesław, Bieńkowski Michał, Choiński Wojciech, Dąbrowski Krzysztof, Filochowski Jarosław, Godlewski Andrzej, Golon Tadeusz, Gromadzki Witold, Jastrzębski Gabriel-Paweł, Jaworowski Grzegorz, Kotowski Jarosław, Kulasik Roman, Ladziński Cezary, Lenczewski Dariusz, Lipiński Jacek, Łepkowski Jarosław, Malinowski Janusz, Rogowski Marek, Sitkiewicz Piotr, Trojanowski Stanisław, Wierchoń Krzysztof, Wilczewski Bogdan-Stanisław, Wizner Dariusz, Zyśk Wojciech, Żukowski Wojciech.

27.V.1995: Banach Sławomir-Jan, Brzeziński Mirosław, Gałązka Włodzimierz-Stanisław, Grzeszczuk Waldemar, Idźkowski Sławomir, Karwowski Krzysztof, Konopka Krzysztof, Łempicki Roman, Naumowicz Cezary, Rudziewicz Jacek, Rynkiewicz Kazimierz, Stawieraj Mariusz, Sutula Stanisław-Artur, Śledziewski Sławomir-Janusz, Ugniewski Robert-Adam, Zaraś Mariusz Franciszek, Zaręba Roman, Żochowski Karol; razem 270 księży.

Bp Juliusz Paetz udzielił święceń kapłańskich zakonnikom. Kapucynom w Łomży:

20.XII.1986: Majkowski Stefan.

19.IX.1987: Kowalski Tadeusz.

Stowarzyszeniu Apostolstwa Katolickiego w Ołtarzewie:

5.V.1985: Biały Mieczysław, Brzostowski Krzysztof, Gomulczak Franciszek, Gwozdowski Józef, Kaim Andrzej, Narwojsz Andrzej, Pac Józef, Pelc Andrzej, Pieczatowski Piotr, Rachwałik Walter, Skwarek Tadeusz, Sopiński Krzysztof.

Inni biskupi udzieliли święceń kapłańskich księżom diecezji łomżyńskiej.

10.VI.1987: Krupka Jan, papież Jan Paweł II w Lublinie.

27.X.1988: Boguszewski Mirosław, bp F. Gualdini w Italii.

25.IV.1992: Gniedziejko Zbigniew, bp L. Giovanetti w Italii.

20.IX.1992: Przyborowski Krzysztof, bp P. Bottacioli w Italii.

13.VI.1992: Brakoniecki Krzysztof i Ciak Jerzy, bp Z. Kamiński w Płocku.

W latach 1983-1996 zmarło 78 kapłanów.

II. ALUMNI W SEMINARIACH ZAGRANICZNYCH

- 1.IX.1984: Kulik Roland po II roku - Rzym. Myszkowski Jarosław po II - Palermo.
- 29.IX.1985: Sierzputowski Grzegorz po II - Florencja. Zalewski Marek po II - Florencja.
- 1.IX.1986: Boguszewski Mirosław po III - Asyż. Bruszewski Krzysztof po II - Agrigento.
- 1.X.1986: Kowalewski Lech Henryk po II - Fulda. Maciejewski Bogusław po II - Fulda. Narewski Dariusz po II - Nowy Jork. Raczkowski Bogusław Jacek po II - Nowy Jork.
- 15.VII.1987: Darmetko Wojciech Maciej po II - Reggio Emilia. Dworakowski Robert Jerzy po II - Bolonia. Kamiński Edmund po II - Mediolan, Karpiński Jerzy po II - Mediolan, Kazimierzczuk Andrzej po II - Terni, Kochanowski Krzysztof Jan po II - Bolonia, Krankowski Bogumił po II - Reggio Emilia, Maciejewski Robert Paweł po II - Toledo, Olfier Wiesław po II - Florencja, Orłowski Andrzej po II - Toledo, Rekuć Robert po II - Rzym, Rostkowski Bogdan po II - Reggio Emilia, Skuza Zbigniew Franciszek po II - Modena, Wierzbicki Andrzej po II - Palermo, Wołpiuk Kazimierz po II - Modena.
- 1.IX.1987: Dworakowski Robert po II - Agrigento. Gniedziejko Zbigniew po II - Fiesole.
- 1.IX.1988: Kośnik Marek po II - Asyż. Maciuszko Wiesław po II - Asyż. Malinowski Jan Walenty po I - Rzym. Murawski Krzysztof po I - Rzym, Pieńkowski Andrzej po II - Terni. Przyborowski Krzysztof po II - Gubio. Śledziewski Jarosław Janusz po I - Monachium. Wiśniewski Andrzej po II - Catania. Żdanis Romuald po I - Rzym.
- 1989: Kaszkiel Dariusz Józef po II - Rzym. Sliwowski Artur po IV - Augsburg. Budziński Leszek Józef po IV - Florencja.
- 1990: Aptacy Janusz po I - Florencja. Brzeziński Mirosław po I - Agrigento. Fabrycki Grzegorz po I - Fulda. Orłowski Tomasz po II - Patti. Świątkowski Waldemar po II - Fulda.
- 1991: Rudziewicz Jacek po II - Reggio Emilia. Świdzki Jacek po I - Florencja. Zaraś Mariusz Franciszek po II - Reggio Emilia. Żubrowski Jan Antoni po I - Rzym.
- 1992: Andrzejkiewicz Dariusz po II - Fiesole. Niemira Tomasz po II - Fidenza. Wilczewski Bogdan Stanisław po IV - Fidenza.
- 1.IX.1994: Andala Arkadiusz po II - Bolonia. Brakoniecki Stanisław po II - Florencja. Jaszczak Marek po II - Fidenza. Knajp Krzysztof po II - Rzym. Kulesza Bogusław po IV - Modena. Lutrzykowski Marek po II - Reggio Emilia. Ołędzki Marek po II - Florencja. Zyznowski Piotr po II - Fiesole.
- 1995: Wóltański Stanisław po II - Florencja.

Łącznie wyjechało 60 alumnów, w tym do Italii - 50, Niemiec - 6, Hiszpanii i USA po 2. Do kwietnia 1996 r. 36 alumnów przyjęło święcenia kapłańskie,

przeważnie w Łomży z rąk bpa J. Paetza. Z tych w kwietniu tegoż roku pracowali w diecezji łomżyńskiej: Maciuszko Wiesław i Narewski Dariusz; w diecezji elckiej: Maciejewski Robert Paweł i Śliwowski Artur. Pozostali są za granicą, w duszpasterstwie bądź na studiach specjalistycznych. Z tych już są ekskardynowani z diecezji łomżyńskiej: Budziński Leszek Józef, Gniedziejko Zbigniew, Kowalewski Lech Henryk i Olfier Wiesław. W maju 1996 r. przyjęło święcenia kapłańskie 4 alumnów, w seminariach za granicą pozostaje 9 alumnów; inni zrezygnowali z kapłaństwa.

Bp J. Paetz całkowicie sam decydował o liczbie wysyłanych alumnów i wyborze seminarium zagranicznego. Wyjeżdżali alumni raczej zdolniejsi i o dobrej prezentacji zewnętrznej. Dla nich wszystkich wystarczało miejsca w seminarium duchownym w Łomży. Były to lata licznych powołań. Do seminarium w Łomży przyjmowano: 1981/82 - 27 kandydatów, 1982/83 - 34, 1983/84 - 31, 1984/85 - 25, 1985/86 - 52, 1986/87 - 39, 1987/88 31, 1988/89 - 28, 1989/90 - 31, 1990/91 - 37, 1991/92 - 15, 1992/93 - 23 (i z Płocka przeszło do Łomży 11), 1993/94 - 28, 1994/95 - 21 kandydatów.

III. KSIĘŻA SKIEROWANI PRZEZ BPA J. PAETZA DO PRACY DUSZPASTERSKIEJ ZA GRANICĄ

- 1.VII.1983: Krajewski Józef - USA, ekskard. 1991.
- 26.IX.1994: Wojno Kazimierz Andrzej - Brazylia.
- 19.I.1985: Juchniewicz Leon - USA, ekstard. 1991.
- 26.I.1986: Ignaczuk Jerzy - Brazylia.
- 1.IX.1986: Choromański Zbigniew - USA, powrócił 1993, wyjechał 1994. Kuczyński Kazimierz - USA, ekskard. 1992. Mańczuk Henryk - NRD, wrócił 1986. Samsel Jerzy - USA, wrócił 1993, wyjechał 1996.
- 1.IX.1987: Ceberek Jerzy - Italia, wrócił 1988. Denisiuk Mirosław - Italia, wrócił 1991, wyjechał 1991, studia 1992. Kowalewski Przemysław Tadeusz - Italia, wrócił 1993, wyjechał 1994.
- 1.VII. 1988: Siedlecki Tadeusz - Brazylia, wrócił 1993.
- 1.IX.1988: Kwiecień Wojciech - USA. Jurczykowski Jan - Italia. Palkowski Jan Stanisław - USA, ekskard. 1994. Równy Andrzej - Italia.
- 1.IX.1989: Hrynaszkiewicz Jarosław - Italia, wrócił 1989, wyjechał 1989, studia 1991. Kapliński Piotr - USA. Kapusta Janusz - Italia, studia 1992. Kowalewski Lech - Niemcy, ekskard. 1991. Masłowski Tadeusz - Italia. Sierzputowski Grzegorz - Italia. Zalewski Marek - dyplomacja papieska 1995.
- 15.IX.1989: Górski Andrzej - Brazylia, wrócił 1992. Salwowski Andrzej - Brazylia.
- 21.VI.1989: Krzywak Mirosław - Kanada, ekskard. 1989.
- 1.IX.1990: Dembiński Jerzy - Italia. Kotarski Andrzej - Italia, wrócił 1994.

Majewski Józef - Białoruś, wrócił, jest w diecezji ełckiej. Mieszczkański Władysław emeryt - Białoruś. Polesiński Grzegorz - Italia, wrócił 1991. Szajda Mirosław - Italia. Wardaszka Sławomir - Italia.

6.I.1991: Olszewski Jarosław - Wenezuela.

1.VII.1991: Budziński Józef Leszek - Italia, ekskard. 1995. Bruszewski Krzysztof - Italia. Darmetko Wojciech - Italia. Dworakowski Robert - Italia. Kamiński Edmund - Italia, od 1994 w Zairze. Karpiński Jerzy - Italia. Kazimierzuk Jerzy - Italia. Kochanowski Krzysztof - Italia, studia 1994. Krankowski Bogumił - Italia. Kulik Roland - Italia, wrócił 1990, wyjechał 1991. Olfier Wiesław - Italia, ekskard. 1994. Rostkowski Bogdan - Italia. Sieńkowski Jarosław - Italia. Skuza Zbigniew - Italia, studia 1994. Wierzbicki Andrzej - Italia. Wołpiuk Kazimierz - Italia.

1.IX.1991: Choiński Waldemar - Italia. Chojnowski Jarosław - Italia, wrócił 1992. Krajewski Piotr - Italia. Wądołowski Kazimierz - Italia, wrócił 1991.

1.II.1992: Karolewski Krzysztof - Białoruś.

1.VII.1992: Gniedziejko Zbigniew - Italia, ekskard. 1995. Jaworski Zbigniew - Italia. Korenkiewicz Mirosław - Italia. Łaguna Mariusz - Italia, wrócił 1995. Mroziewski Witold - USA. Śniadach Grzegorz - Italia. Żdanuk Andrzej - Italia.

1.XII.1992: Górski Wiesław - RFN, wrócił 1994.

1.IX.1993: Lipski Cezary - Italia, wrócił 1993. Olszewski Jarosław - Italia. Pawłowski Ryszard - Italia. Prusinowski Zbigniew - Italia, nie żyje. Schneider Jacek - Italia, wrócił 1993. Wiśniewski Andrzej - Italia.

1.VII.1994: Zyznowski Grzegorz - Niemcy.

1.IX.1994: Grzybowski Andrzej - Moskwa. Gutowski Wiesław - Italia. Piętka Zbigniew - Italia. Samsel Bogusław - Italia. Wilczewski Bogdan - Italia.

1.IX.1995: Brzeziński Mirosław - Italia. Jaworowski Grzegorz - Francja. Myszkowski Jarosław - Italia. Rudzewicz Jacek - Italia. Zaraś Mariusz - Italia.

Uwaga. 13.IX.1993: Kamiński Leszek, Paryż do zakonu.

W okresie rządów bpa J. Paetza wyjechało do pracy duszpasterskiej za granicę 80 księży. Z tych powróciło do kraju na stałe - 12, wróciło i znów wyjechało do pracy duszpasterskiej bądź na studia specjalistyczne - 6 księży. Za granicą jest więc nadal 68, z tych ekskardynowało się - 9 księży. Z tych 80 księży ponad połowa ukończyła seminarium duchowne w Łomży, pozostali byli w seminariach zagranicznych. Do pracy za granicę udawali się księża młodzi i zdrowi. Pozostawali tam na umowie o pracę, niektórzy odchodzą na stałe z diecezji łomżyńskiej.

IV. KSIĘŻA SKIEROWANI PRZEZ BPA J. PAETZA
NA STUDIA SPECJALISTYCZNE

- 1.IX.1983: Golan Zdzisław - KUL. Kwiecień Wojciech - KUL. Mieczkowski Marian - PAT Kraków. Okuła Jan - ATK, potem Paryż.
- 1.VIII.1984: Borawski Ireneusz - USA, potem Rzym. Hrynaszkiewicz Jarosław - Mediolan, potem Rzym. Jarząbek Zenon - Rzym. Krzywak Mirosław - Szwajcaria. Miklaszewski Marian - Monachium, potem Szwajcaria. Ostaszewski Andrzej - Rzym. Pruszyński Eugeniusz - Regensburg. Pruszyński Jan - Paryż.
- 1.IX.1984: Łupiński Stanisław - ATK. Mitros Szczepan - ATK.
- 1.IX.1985: Orłowski Mirosław - KUL. Stepnowski Janusz - Hiszpania. Załuski Wojciech - Rzym.
- 1.IX.1986: Nowacki Wojciech - Rzym. Ozorowski Mieczysław - Szwajcaria. Sikora Jerzy - KUL. Stępień Marek - Rzym.
- 1.IX.1988: Kamiński Leszek - KUL. Krajewski Remigiusz - KUL. Krupka Jan - Rzym. Kuczewski Zbigniew - Szwajcaria, potem ATK. Krzywiński Waldemar - ATK. Myszkowski Jarosław - Rzym. Nieciecki Adam - KUL. Sobotka Jan - Hiszpania. Sokołowski Jarosław - Rzym.
- 1.IX.1989: Grodecki Sławomir - Hiszpania. Kruszewski Jerzy - Hiszpania. Kulik Roland - Rzym.
- 1.IX.1990: Dembiński Marek - Rzym. Gagacki Andrzej - Rzym. Górski Wiesław - Niemcy. Strękowski Stanisław - Rzym.
- 1.IX.1991: Łupiński Józef - Rzym. Mańkowski Sławomir - Rzym. Paszczyk Sławomir - Rzym. Sierzputowski Grzegorz - Rzym. Wasilczyk Sławomir - Szwajcaria. Zaborowski Wiesław - Rzym. Zalewski Marek - Rzym.
- 1.II.1992: Łapiński Dariusz - Rzym.
- 1.VII.1992: Zakrzewski Dariusz - Hiszpania.
- 1.IX.1992: Dziekoński Stanisław - ATK. Narewski Dariusz - Rzym. Orłowski Andrzej - Hiszpania. Rekuć Robert - Rzym.
- 1.X.1992: Olfier Wiesław - Hiszpania.
- 1.IX.1993: Bruszewski Krzysztof - Hiszpania. Chorchel Krzysztof - KUL. Choromański Andrzej - Szwajcaria. Czartoszewski Jacek - ATK. Filipowicz Adam - KUL. Święciński Andrzej - Rzym. Wiśniewski Andrzej - Rzym. Wnorowski Wiesław - Rzym.
- 1.IX.1994: Biały Stanisław - ATK, potem Rzym. Dobecki Szczepan - KUL. Kochanowski Krzysztof - Rzym. Skierkowski Marek - ATK. Skuza Zbigniew - Rzym. Trojanowski Stanisław - Rzym. Wierzchoń Krzysztof - Rzym. Wizner Dariusz - Rzym. Zakrzewski Dariusz - Rzym. Żbikowski Stanisław - ATK.
- 1.IX.1995: Łepkowski Jarosław - KUL. Rynkiewicz Kazimierz - Niemcy. Śledziwski Sławomir - Niemcy.

W sumie 72 księży podjęło studia specjalistyczne. Bp J. Paetz przez osobiste kontakty uzyskał dla wielu stypendia naukowe za granicą. Z tych, 21 księ-

zy zdobyło stopień doktora, inni licencjaty i magisteria, niektórzy wycofali się ze studiów. Jest kilku „wiecznych” studentów, ale ci pracują dodatkowo w duszpasterstwie zagranicznym. Oto nazwiska księży, którzy uzyskali doktoraty w okresie rządów bpa J. Paetza (sześciu księży zaczęło studia przed 1983 r.).

- 1984: Pogorzelski Andrzej - Rzym - pracuje w seminarium duchownym. Sołowianiuk Jan - KUL - seminarium duchowne.
- 1986: Łapiński Karol - Rzym - nuncjatura w Warszawie.
- 1987: Łapiński Andrzej - Rzym - dyrektor domu emerytów.
- 1989: Jarząbek Zenon - Rzym - Watykan. Ołów Antoni Jan - Rzym, KUL - semin. duchowne. Stepnowski Janusz Bogusław - Hiszp. - Watykan. Załuski Wojciech - Rzym - dyplomacja papieska.
- 1991: Borawski Ireneusz Czesław - USA, Rzym - sąd biskupi. Golan Zdzisław - KUL - semin. duch. Elk. Łupiński Stanisław - ATK - semin. duch. Nowacki Wojciech - Rzym - semin. duch. Stępień Marek Jan - Rzym - konferencja episkopatu.
- 1992: Grodecki Sławomir Jan - Hiszp. - semin. duch. Kruszewski Jerzy Ryszard - Hiszp. - semin. duch. Myszkowski Jarosław - Rzym - praca duszp. w Italii. Ostaszewski Andrzej - Rzym - urlop. Ozorowski Mieczysław - Szwajcaria - semin. duch.
- 1993: Bronakowski Tadeusz - ATK - kuria biskupia. Grajewski Jan Lucjan - ATK - semin. duch. Jamiołkowski Marian - KUL - kuria.
- 1994: Sobotka Paweł - Hiszp. - misje. Sokołowski Jarosław - Rzym - semin. duch.
- 1995: Dembiński Marek - Rzym - semin. duch. Pruszyński Konstanty - ATK - semin. duch. Szajda Mirosław - Rzym - od 1990 praca duszp. w Italii. Zalewski Marek - Rzym - dyplomacja papieska.
- Łącznie 27 księży uzyskało stopnie doktora. Bp J. Paetz ubogacił diecezję łomżyńską wysoce wykształconymi księżmi. Niektórzy służą Kościołowi powszechnemu na różnych placówkach.

V. GODNOŚCI KOŚCIELNE NADANE PRZEZ BPA J. PAETZA

Protonotariusze Apostolscy

- 1989: Chmielewski Czesław w Szwecji.
- 13.VI.1992: Biernacki Józef, Wierzbicki Stanisław.
- 8.VIII.1994: Sobotka Jan.

Prałaci Honorowi Jego Świątobliwości

- 26.XI.1984: Dziermejko Ignacy, Naruszewicz Piotr, Orłowski Kazimierz.
- 18.XI.1990: Domel Czesław, Ołędzki Paweł.
- 13.XI.1992: Żukowski Zygmunt.
8. VIII.1994: Abramowicz Jerzy, Gołaszewski Henryk, Jankowski Henryk, Miałchowski Zdzisław Andrzej.

Kapelani Jego Świątobliwości

- 26.XI.1984: Biniewski Józef, Boszko Antoni, Górski Tadeusz, Kozikowski Władysław, Kruczyński Józef, Olszewski Mieczysław, Wiśniewski Józef.
- 24.XI.1986: Ambroziak Radzisław, Grajewski Jan Lucjan, Liszewski Bolesław, Łupiński Kazimierz, Mierzejewski Józef, Mocarski Tadeusz, Roszkowski Czesław, Szech Stanisław, Wysocki Stanisław, Wyzner Józef.
- 8.I.1988: Grajewski Stefan.
- 20.I.1990: Głowicki Czesław.
- 18.XI.1990: Filipkowski Marian, Łupiński Karol, Oleksy Czesław.
- 13.XI.1992: Chaberek Kazimierz, Gryszko Ferdynand Jan, Łatwajtis Stanisław, Niemyjski Marian, Skarzyński Stanisław, Sołowianiuk Jan, Śliwowski Tadeusz, Zambrzycki Edward.
- 13.IV.1993: Załuski Wojciech.
- 10.XI.1993: Dworakowski Mieczysław Edward, Jemielity Witold, Łada Piotr, Łupiński Stanisław.
8. VIII.1994: Roszkowski Jan.
- 24.XII.1994: Jarząbek Zenon.
- 9.III.1995: Stepnowski Janusz Bogusław.

Kapituła Katedralna Łomżyńska

a) Prałaci

- 2.XI.1984: Samsel Edward Eugeniusz - prałat kustosz.
- 7.XII.1987: Samsel Edward Eugeniusz - prałat archidiakon.
- 9.XII.1987: Olędzki Paweł - prałat kustosz, Oleksy Czesław - prałat scholastyk.
- 8.XII.1992: Sobotka Jan - prałat archidiakon.
- 24.V.1995: Boszko Antoni - prałat archidiakon.
- 21.IX.1995: Gołaszewski Henryk - prałat kustosz.

b) Kanonicy

- 2.X.1984: Brzostowski Ludwik, Gołaszewski Henryk.
- 17.IX.1985: Hamerszmit Kazimierz - rezygnacja.
- 6.XII.1985: Oleksy Czesław, Sołowianiuk Jan.
- 24.IV.1986: Dworakowski Mieczysław Edward.
- 9.XII.1987: Śliwowski Tadeusz.
- 27.V.1989: Boszko Antoni.
- 29.IX.1995: Grajewski Jan Lucjan.

c) Kanonicy honorowi

- 20.X.1984: Kossakowski Stanisław.
- 6.XII.1985: Grodzki Władysław, Śliwowski Tadeusz.
- 24.IV.1986: Dąbrowski Bronisław, Garbowski Bolesław, Jankowski Henryk, Kochański Antoni (jun.), Milanowski Józef, Rogowski Leopold, Rogowski Przemysław, Święcki Władysław, Woronowski Franciszek, Żukowski Zygmunt.

- 11.X.1986: Wyszyński Dariusz z USA.
1.XII.1986: Stubbs Charles z USA.
24.IX.1987: Piwowarski Kazimierz z RFN.
9.XII.1987: Jaworowski Stanisław, Kaczyński Józef, Miałchowski Zdzisław Andrzej, Mikołajczyk Zdzisław, Roszkowski Stanisław, Szymanowski Henryk Józef.
23.XII.1988: Berezowski Eugeniusz, Faltyn Piotr, Majewski Józef, Pogonowski Roman Zdzisław, Urban Kazimierz, Heininger Wilhelm z RFN.
22.XII.1989: Orłowski Edward Marian, Sutkowski Tadeusz, Wróblewski Franciszek.
27.X.1990: Chmielewski Edmund, Grajewski Jan Lucjan, Harasim Jan, Rostkowski Czesław z Brazylii.
29.VI.1991: Abramowicz Jerzy, Ambroziak Radzisław, Dołęga Józef Marcei, Gołubowski Zbigniew, Karwowski Henryk, Kopiczko Zygmunt, Korża Henryk, Olów Antoni Jan, Podeszwik Władysław, Sadowski Frumencjusz, Wróblewski Witold, Wysocki Stanisław.
28.VI.1992: Sawicki Heliodor Piotr.
8.XII.1992: Bartosiewicz Kazimierz, Gosk Jerzy, Grabowicz Franciszek, Jakubiak Stanisław, Karpiński Stefan, Polkowski Jerzy, Rogowski Jan, Sobotka Stanisław, Szymański Kazimierz, Śleszyński Jerzy, Bassetti Gualtiero z Florencji.
24.VI.1993: Żur Tadeusz.
16.XII.1993: Ołdakowski Jan.
23.X.1993: Peszkowski Zdzisław z Warszawy.
1.XII.1993: Górski Tadeusz, Grochowski Jan, Olszewski Mieczysław, Pogorzelski Andrzej.
23.VI.1994: Brzozowski Aleksander, Marzec Stanisław, Muzal Stanisław, Świerad Jan Franciszek.
25.III.1995: Luley Martin z Niemiec.
15.IV.1995: Daniłowicz Mieczysław, Równy Kazimierz, Skowroński Kazimierz Jan, Snarski Jan, Uszyński Tadeusz z Warszawy.
29.IX.1995: Fronczak Tadeusz, Fudała Kazimierz, Malinowski Bogdan Bogumił, Olszewski Marian, Pawłowski Jan, Stawiej Henryk, Śliwowski Tadeusz Andrzej.

Kapituła Sejneńska

a) Prałaci

5.II.1985: Rogowski Stanisław - prałat archidiakon.

b) Kanonicy

5.II.1985: Dziermejko Ignacy, Samluk Józef, Rogowski Franciszek.

7.X.1989: Mieszczkański Władysław.

c) Kanonicy honorowi

5.II.1985: Jakacki Stanisław, Ksepka Bronisław.

24.IV.1986: Bruliński Witold, Chrzanowski Kazimierz, Czajkowski Waław, Czerwiński Marian, Falkowski Stanisław, Gołaszewski Mieczysław, Gumowski Walenty, Kaczorowski Kazimierz, Kapusta Antoni, Kulesza Wojciech, Makowski Tadeusz, Nagórski Witold Stanisław, Roszkowski Jan, Sędziak Zygmunt, Uszyński Kazimierz.

7.XII.1987: Zabielski Piotr.

9.XII.1987: Brzozowski Władysław z Wiednia, Pupek Mieczysław, Sójkowski Julian, Wnorowski Jan.

31.V.1988: Olszewski Witold.

23.XII.1988: Cwalina Edward, Czajkowski Franciszek, Gołębiowski Eugeniusz, Sierbiński Eugeniusz, Targoński Bogusław.

12.XII.1989: Gacki Kazimierz, Urban Zygmunt, Żyłowski Józef Lucjan.

22.IX.1990: Chodźko Kazimierz.

27.X.1990: Borkowski Marian, Romanowski Tadeusz.

W okresie rządów bpa J. Paetza otrzymali więc godności: Protonotariusz Apostolski - 4 osoby, Prałat Honorowy Jego Świątobliwości - 10, Kapelan Jego Świątobliwości - 38, Prałat kapituły łomżyńskiej - 6, Kanonik kapituły łomżyńskiej - 8, Kanonik honorowy kapituły łomżyńskiej - 83 (w tym 9 spoza diecezji), Prałat kapituły sejneńskiej - 1, Kanonik kapituły sejneńskiej - 4, Kanonik honorowy kapituły sejneńskiej - 34.

W diecezji łomżyńskiej dawniej nie było tylu osób wyróżnionych. Normalnie obsadzone były stanowiska prałatów i kanoników rzeczywistych obu kapituł. W 1964 r. ponadto był prałat honorowy papieski - 1, szambelan papieski - 1, kanonicy honorowi łomżyńscy - 3, kanonicy honorowi sejneńscy - 6. W 1975 r. prałaci honorowi papiescy - 6, szambelan papieski - 1, kanonicy honorowi łomżyńscy - 12, kanonicy honorowi sejneńscy - 9. W 1983 r. prałatów honorowych papieskich - 11, kapelanów papieskich - 7, kanoników honorowych łomżyńskich - 11, kanoników honorowych sejneńskich - 12. Ogólnie kierowano się zasadą, iż nie może być więcej kanoników honorowych niż członków rzeczywistych kapituły, czyli najwyżej dwunastu.

Bp J. Paetz zmienił strój obu kapituł. W 1925 r. dla kapituły katedralnej łomżyńskiej przepisano strój: rokieta (ozdobna komża), mantolet koloru czerwonego, pas, biret, dystynktorium i pierścień. Dla kapituły sejneńskiej podobnie, ale mantolet był koloru czarnego. Dnia 24 czerwca 1985 r. bp J. Paetz dekretem ustalił dla kanoników rzeczywistych i honorowych łomżyńskich: sutanna fioletowa, pas fioletowy, komża z podbitkami czerwonymi, mantolet fioletowy, dystynktorium i pierścień, biret z obszywkami i pomponem fioletowym. Dla kapituły sejneńskiej: sutanna czarna z guzikami i obszywkami fioletowymi, pas fioletowy, komża z podbitkami czerwonymi, mucet fioletowy, dystynktorium i pierścień, biret z obszywkami i pomponem fioletowym.

Wielu księży ubrało się w sutanny fioletowe. Dnia 12 grudnia 1992 r. bp J. Paetz wydał nowy dekret. Pisał iż w związku z zaleceniami Stolicy Apostolskiej zmierzającymi do uproszczenia stroju członków Kapituł, zarządził zmia-

ny w stroju kanoników gremialnych i honorowych kapituły łomżyńskiej. Rzecz sprowadzała się do zmiany sutanny fioletowej na czarną z guzikami i obszywami fioletowymi.

VI. ADMINISTROWANIE DIECEZJĄ

W zarządzaniu bp J. Paetz korzystał z pomocy biskupów Tadeusza Józefa Zawistowskiego i Edwarda Eugeniusza Samsela (do 1992 r.). Od 3.V.1984 r. do 1.V.1994 r. ks. Czesław Oleksy był wikariuszem biskupim do spraw duszpasterstwa, od 8.VI.1994 r. ks. Antoni Boszko wikariuszem generalnym przewodniczącym wydziału duszpasterskiego. Kancelarią kierował ks. Ludwik Brzostowski, od 27.III.1986 r. ks. Tadeusz Śliwowski. Na czele sądu biskupiego stał ks. Henryk Gołaszewski, od 27.III.1986 r. ks. Ludwik Brzostowski. Rektorem seminarium duchownego był ks. bp Edward Eugeniusz Samsel, od 1.IX.1983 r. ks. Antoni Boszko, od 24.IX.1991 r. ks. Zdzisław Andrzej Miałchowski.

Zaraz po objęciu rządów bp J. Paetz ogłosił dni przyjęć interesantów: poniedziałek, wtorek i środę w godzinach 10-13, a w sprawach nagłych i niecierpiących zwłoki, w każdy dzień tygodnia i o każdej porze. Księża mieli się upewnić, jeśli to było możliwe, co do obecności Księdza Biskupa, na kilka dni przed zamierzonym spotkaniem. To obowiązywało przez trzynaście lat. Książd Biskup często wyjeżdżał także poza granice kraju, odwiedzał księży pracujących za granicą, alumnów w tamtych seminariach i księży studentów.

W okresie rządów bpa J. Paetza erygowano 34 parafie.

1985: Łapy - Święty Krzyż, Łomża - Miłosierdzie Boże, Szepietowo.

1986: Łapy - Jan Chrzciciel, Zambrów - Duch Święty.

1987: Obierwia, Radule, Szulborze, Wach.

1988: Suwałki - Miłosierdzie Boże.

1989: Borawe, Łomża - Boże Ciało, Grajewo - MB Nieustającej Pomocy, Małkinia - Nawrócenia św. Pawła, Ostrołęka - Zbawiciel Świata.

1992: Krukowo, Łęg Starościński, Kupiski, Ostrów Mazowiecka - Chrystus Dobry Pasterz, Zambrów - św. Józef Rzemieślnik.

1993: Amelin, Kąty, Lelis, Olszewo Borki.

1994: Kozioł, Krysiaki, Ławsk, Ostrołęka - św. Franciszek z Asyżu, Połoń, Przytuły Stare, Rząśnik, Skarżyn Stary, Wygoda.

1995: Wysokie Mazowieckie - św. Piotr i Paweł.

W 1985 r. zniesiono parafię Szczebra tworząc z jej terenu parafię Szczepki. W 1991 r. zmieniono nazwę parafii Podżyliny na Zyliny. W 1994 r. zniesiono parafie Kapice i Przechody. W 1984 r. podzielono dekanat Łomża na dwa: św. Michała Archaniola i św. Brunona z Kwerfurtu, dekanat Augustów na dwa: NS Jezusowego i MB Częstochowskiej, dekanat Suwałki na dwa: św. Aleksandra i św. Piotra i Pawła. W 1986 r. w miejsce dekanatu Sokoły ustanowiono dekanat Kobylin. W 1992 r. utworzono dekanaty: Chorzele, Krasnosielc, Różan i Wyszków.

Zgodnie z duchem Soboru Watykańskiego II Ksiądz Biskup powołał szereg instytucji: Radę Kapłańską, Radę Duszpasterską, Kolegium Konsultorów, Radę Ekonomiczną i inne. Ustanowił dwie grupy wizytatorów wstępnych do kanonicznych wizytacji parafii. W 1995 r. zwołał I Synod Diecezji Łomżyńskiej.

Diecezja przeżyła szereg uroczystości: 1983 r. - nawiedzenie obrazu MB Częstochowskiej, 1985 r. - koronację obrazu MB Płonkowskiej, jubileusz 60-lecia diecezji, 1986 r. - nawiedzenie obrazu MB Częstochowskiej, 1992 r. - II Diecezjalny Kongres Eucharystyczny, 1994 r. - 270 konferencję plenarną Episkopatu, 1996 r. peregrynację figury Matki Boskiej Fatimskiej.

W Suwałkach cały czas istniał Ośrodek Studiów Teologicznych. W 1990 r. otwarto w Łomży Diecezjalne Studium Katechetyczne, w 1993 r. przekształcone na Kolegium Teologiczne. W 1985 r. otwarto Księgarnię Diecezjalną. Od 28.XI.1993 r. ukazuje się tygodnik diecezjalny Głos Katolicki.

Na szczególną uwagę zasługuje pobyt Ojca Świętego w Łomży w dniach 4 i 5 czerwca 1991 r. Było to podczas czwartej podróży papieskiej do Polski. Jedynie dzięki osobistym zabiegom bpa J. Paetza Łomża znalazła się na trasie tej podróży. Ksiądz Biskup w swoim nauczaniu często mówił o Ojcu Świętym, przy większych spotkaniach z duchowieństwem - w wielki czwartek, z okazji sympozjów - słał telegramy do Papieża. W prezbiterium katedry łomżyńskiej umieścił popiersie Jana Pawła II i stosowną tablicę, w ogrodzie seminaryjnym - posąg Papieża. Na spotkanie z Ojcem Świętym uporządkowano otoczenie katedry. Bp J. Paetz rozbudował seminarium duchowne i powiększył dom biskupi.

Autor wykorzystał:

Księgę alumnów seminarium duchownego w Łomży, będącą u Rektora.

Spis księży diecezji łomżyńskiej, będący u Kanclerza.

Rocznik diecezji łomżyńskiej, opracowany przez ks. T. Bronakowskiego i ks. T. Śliwowskiego, Łomża 1995.

Rozporządzenia Urzędowe Łomżyńskiej Kurii Diecezjalnej (potem Łomżyńskie Wiadomości Diecezjalne) za latach 1983-1996.